

در امتداد تاریخ‌نگاری و نظریه قدرت / دانش در شعر «زمانی در رم» اثر ماری ایونز» و «معلم و شاگرد» اثر سیمین بهبهانی

شهرزاد محمدحسین^۱هدا شب رنگ^۲

چکیده

علاقه به مطالعات تطبیقی که بر شباهت‌ها و تفاوت‌ها در دیدگاه و جهان‌بینی تکیه دارد، از دهه آغازین قرن نوزدهم و با اشتیاق مغرب‌زمینیان به امور مشرق‌زمینیان به اوج خود رسید. در مکتب فرانسوی، تکیه بررسی‌ها بر نفوذ و تأثیرگذاری فرهنگ‌ها بر یکدیگر است. در اوایل قرن بیستم، میشل فوکو نظریه مشهور خود را با عنوان «چرخش قدرت / دانش و تأثیر روابط گفتمانی بر حرکت دیالکتیکی آن» مطرح کرد تا دریچه‌ای نوین در فلسفه غرب گشوده شود. کمی بعدتر، هیدن وایت در نگرش تاریخ‌نگارانه خود، انقلابی به پا کرد. برخلاف تاریخ‌نویسان پیشین، او به بررسی روابط علت - معلولی در تجزیه و تحلیل و ثبت وقایع تاریخی تأکید داشت و ضبط صرف رخدادها را اقدامی ناکافی قلمداد می‌کرد. این پژوهش بر آن است تا دو شعر برگزیده از شاعران معاصر، ماری ایونز و سیمین بهبهانی، از دو فرهنگ مجزا، یکی از غرب و دیگری از شرق را مورد خوانش نقادانه قرار دهد تا آشکار شود که این دو اثر هنری چگونه می‌توانند نظریه فلسفی فوکو و بینش تاریخ‌نگارانه وایت را براساس اصول مطالعات تطبیقی، نشان دهند.

واژه‌های کلیدی: ایستایی چرخش قدرت / دانش، گفتمان میشل فوکو، هیدن وایت

۱. دانشجوی دکتری زبان و ادبیات انگلیسی، گروه زبان و ادبیات انگلیسی، واحد تهران شمال، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران
۲. استادیار زبان و ادبیات انگلیسی، گروه زبان انگلیسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه خاتم، تهران، ایران (نویسنده مسئول)
h.shabrang@khatam.ac.ir